

Eva Mārtuža

Dvēsele kā spoža zvaigzne ieritēja

Dvēsele latvju senajos avotos saistībā ar mūsdienu zinātnes versijām

Mēs dzīvojam universālā, vienotā enerģētiskajā laukā, Kosmosā – tā ir mūsdienu kvantu zinātnes atziņa, kura kā apriora patiesība atrodama latviešu folklorā. Zināšanas, kas izdzīvojušas tautas vai cilts dzīvē desmitiem gadu tūkstošus manuprāt apliecina tai vissvarīgāko, un tās ir atbildes uz mūžības lielajiem jautājumiem. Šodienas zinātnes pasaulei tautas dziesma: “Pilna Māras istabiņa sīku mazu šūpulīšu, Līdz es vienu kustināju, visi līdzī līgojās.” ir pašsaprotama poētiska liecība par pasaules organisku veselumu. E. Šiliņš grāmatā "Lielo patiesību meklējumi" raksta: "Indras tīklu veido bezgalīgs saistošo šķiedru vijums, kas plešas cauri Visumam. Horizontālās šķiedras vijas cauri telpai, vertikālās - cauri laikam./.../Katrā mezglu punktā ir indivīds un katrs indivīds ir kristāliska pērlīte tīkla mezglā. "Absolūtās Būtnes" Lielā gaisma izgaismo un iespīdējas ikkatrā kristāla pērlītē. Katra pērlīte savukārt atstaro gaismu ne tikai no citam tīkla pērlītēm, bet arī uztver starojumu no visa Universa./.../ Nevar mainīt vienas daļiņas stāvokli, reizē neietekmējot pārējās." /80. lpp./

Pilnā Māras istabiņa ir viens no visuzskatāmākajiem piemēriem par mūsu tautas folklorā saglabātajām pārļaidīgajām jeb mūžīgajām zināšanām par pasauli kā vienotu veselumu, kas no paaudzes uz paaudzi tika nodotas tiešu personisku kontaktu ceļā, nevaicājot autoru, pierādījumu ķēdi vai pētniecisko darbu, kas novedis līdz skaidri formulētajai atziņai. Pieredzes un zināšanu pārmantojamību un visbeidzot sākotnējā iemesla izzušanu apraksta K.G. Jungs: "...kāds vecuks pēkšņi iesaucās: "No rīta, kad lec Saule, mēs izejam no būdām, spļaujam sauļās un paceļam tās pret Sauli." Man izdevās noskatīties un precīzi aprakstīt ceremoniju. /... / Es jautāju, ko tas nozīme, kāpēc viņi tā dara. Veltīgi - viņi atbildēja: "Tā ir darīts vienmēr." Gūt kaut kādu izskaidrojumu nebija iespējams, un man kļuva pilnīgi skaidrs, ka viņi zina tikai to, ka viņi dara, taču nezina, ko dara."/K. G. Jungs "Dvēseles pasaule", Rīga, "Spektrs", 1994., 39. lpp./

Dvēseles eksistence ir viens no sarežģītākajiem izpētes laukiem. Sākot no 20. gadsimta zinātnieki neatlaidīgi cenšas izzināt cilvēka materiālo/fizisko un nesataustāmo – garīgo/nemateriālo daļu, tiek meklētas empīriskos pētījumos apstiprinātas (arī diskutējamas) atbildes. Lai atbildētu uz visbūtiskāko jautājumu, kāpēc dvēsele ir sajūtama, zinātniekiem jāizgudro tik jūtīga ierīce, kas varētu to nofiksēt un verificēt. Filosofijas skatījumā tas ir jautājums par ārpus pieredzes esošu objektu izziņu un to analogu latviešu folkloras mantojumā.

Latviešu folklorā dvēseles esība ir nemainīga, neapšaubāma patiesība, formulēta gan līdzībās, gan poētiski izsmalcinātās paralēlēs gan tieši. Kr. Barona krājumā no 218 000 dainas apmēram 4000 reizes pieminēta dvēsele. Visas krājuma dainas ir publicētas arī elektroniskā versijā (<http://www.dainuskapis.lv>), tādējādi atvieglojot to atrašanu un uzskaiti. Visbiežāk dvēsele ir pieminēta saistībā ar piedzimšanu, partnera izvēli, nāvi un pēcnāves dzīvi. “Divējāda saule tek, tek kalnā, tek lejā; Divējāds mans

mūžiņš ar to vienu dvēselīti.”

2013. gadā plašsaziņas līdzekļos viena no apspriestākajām ziņām bija par to, ka Ungārijā trīs mēnešus pēc mātes nāves dzimis bērns: ārsti 92 dienas mākslīgi pie dzīvības uzturējuši 32 gadus vecu sievieti, kura 15. grūtniecības nedēļā piedzīvojusi smagu insultu. Ārsti pieņēmuši šādu lēmumu, lai mazulis varētu pietiekami attīstīties un veiksmīgi nākt pasaulē 27. grūtniecības nedēļā ar ķeizargrieziena palīdzību. Zinātne dara brīnumus. Tomēr rodas jautājums, kā varēja notikt attīstība, ja nebija mātes dvēseles? Varbūt šādus gadījumus var salīdzināt ar vāzē ieliktu bērza, ievas utt. zaru izplaucēšanu? Kādā veidā nogriezta puķe vai koks kādu laiku saglabā dzīvību? Sena zināšana un mūsdienu zinātnes pētījumi par dvēseli joprojām fascinē. Par to vērts atkal domāt Lieldienu laikā.

Latviešu folklorā dvēseles esība ir nemainīga, neapšaubāma patiesība, formulēta gan līdzībās, gan poētiski izsmalcinātās paralēlēs, gan tieši. Krišjāņa Barona krājumā 218 000 dainās apmēram 4000 reizes pieminēta dvēsele. Visbiežāk -- saistībā ar piedzimšanu, partnera izvēli, nāvi un pēcnāves dzīvi. “Divējāda saule tek, tek kalnā, tek lejā; Divējāds mans mūžiņš ar to vienu dvēselīti.” Salīdzināsim, ko saka par dvēseli senie avoti un zinātnieki mūsdienās.

Pretstats ķermenim

Dvēsele latviešu folklorā ir cilvēka garīgās dzīves – apziņas, domu, jūtu, emociju, gribas, zināšanu un pieredzes izpausmju kopums, nemateriālās esamības kodols, pretstats ķermenim. Mūsu tautas folklorā apziņa un prāts ir vienoti jēdzienā dvēsele. Zinātnieki izpētījuši, ka katra cilvēka dvēseles stiprumu -- psihiskās dzīves pamatu jeb cilvēka būtību: iedabu, raksturu, vēlmes, domas -- ietekmē materiālā ķermeņa (resp., nervu sistēmas) veselība.

Šūnas biopotenciāla mērījumi, cilvēku apņemošais elektriskais, magnētiskais lauks, dažādu gāzu, aerosolu un jonu mākonis, kas pavisam noteikti ir ķermeņa fiziskais turpinājums un kuru jutīgāki cilvēki uztver, kuru turklāt var noteikt ar speciāli izgatavotu aparatūru, vai tā ir dvēsele? Pagaidām tiešas atbildes nav.

Tu puisīts, es meitiņa

Mutvārdu mantojumā mātes klēpī ieņemtajai dzīvībai tiek atsūtīta dvēsele: “Spoža zvaigzne notecēja pie līgavas namdurvīm:/ Tā nebija spoža zvaigzne, tā bērniņa dvēselīte.”

Londonas universitātes zinātnieks kvantu fiziķis Deivids Boms (David Bohm) piedāvāja ideju par Visuma transcendentālo apziņu, kas darbojas analogi hologrāfijai un spēj radīt bezgalīgi daudz subjektīvās apziņas nesēju – dvēseļu. Hologrāfiskais attēls neatkarīgi no dalīšanas aizvien sīkākās daļās saglabā attēlu veselu. Dvēseles gadījumā katrā ir viss kopējai transcendentālai apziņai nepieciešamais. Čehu medicīnas un psihoterapijas doktors Staņislavs Grofs apraksta spermatozoīdu uzvedību un secina, ka tie ir ne tikai dzīvi, bet rīkojas mērķtiecīgi, spēj izvēlēties, tiem

piemīt dvēseles pazīmes. “Tu puisītis, es meitiņa, mainīsim gredzentiņus; Liekam kaulus čupiņā, taisam jaunu dvēselīti.”

Sēd zobentiņa galiņā

Platons uzskatīja, ka dvēselei ir trīs daļas, tās ievietojas galvā – prāts, krūtīs – drosme, vēderā – iekāres. Mūsdienu medicīna var cilvēkam aizstāt gandrīz visas ķermeņa daļas, izņemums ir smadzenes, tās nevar nomainīt. Slimo sirdi var izoperēt un vietā ielikt veselu. Vai uz jauno mājvietu dodas arī dvēsele? Zinātniski apstiprināti gadījumi, kad pacientam pēc sirds pārstādīšanas sākas personības izmaiņas, kas līdzinās iepriekšējā īpašnieka iezīmēm.

Vai dvēsele mīt asinīs, kas nodod informāciju tālākām paaudzēm – bērni pārmanto senču asinsgrupu, vai plaušās, kuras zibenīgi reaģē uz emocionālām svārstībām? Ticējumos lasām: “Arī dzīvam cilvēkam guļot, dvēsele spējusi atstāt miesu, iznākdama uz kādu laiciņu caur muti. Dvēsele tad pieņēmusi peles izskatu. Dvēsele parādījusies arī čūskas izskatā.”

Latviešu folklorā par dvēseles mājvietu biežāk runāts ekstremālās situācijās vai arī saistībā ar tām profesijām, kas var radīt risku fiziskajai dzīvībai. Karavīra dvēsele sēd zobentiņa galiņā, zvejnieka -- jūras viļņu galotnē, bet emocionāli spriegākā laika jeb iemīlēšanās periodā meitas dvēsele mēdz atrasties puīšu vidiņā un puīšu dvēsele meitu pulciņā.

Dvēseles atrašanās ārpus ķermeņa operāciju laikā, klīniskās nāves gadījumos ir pētīta. Tie visbiežāk ir pēcooperāciju stāsti, kad slimnieks “atceras”, kā no malas vērojās operācijas norisi, un pēc atmošanās no narkozes atstāsta pat ārstu sarunas, kuras, narkozē atrodoties, nevajadzētu dzirdēt. Pārlicinoša ir onkoloģisko klīniku pieredze – cilvēkam ir vēzis smagā formā, skaidrs, ka jāmirst, taču notiek šķietams brīnums -- bezcerīgi slimais atveseļojas. Pacientu stāsti ir līdzīgi; dvēsele ir devusies uz citu pasauli, tur esot sapratusi, ka jāatgriežas un jādzīvo.

2004. gada cunami Āzijā, kad bojā aizgāja 250 000 cilvēku laikā astronomi uz saules novēroja spožus, ļoti spēcīgus uzliesmojumus. Zinātnieki izvirzīja hipotēzi, ka saule varētu būt dvēseļu mājvieta. Ir nolemts izpētīt fiksētos saules uzliesmojuma laikus saistībā ar lielajām katastrofām uz zemes, kad bojā vienā mirklī aiziet simtiem tūkstoši ļaužu.

Akadēmiķe Natālija Behtereva, neirofizioloģe un ilggadēja Krievijas Cilvēku smadzeņu institūta vadošā pētniece, izteikusies striktāk: dvēsele mīt visā ķermenī un arī ārpus, to neierobežo vieliskie šķēršļi.

Balts tauriņš, zili dūmi

“Jūrā gāju naudas gūt, sauja nesu dvēselīti:/ Balta bija jūras nauda, dārga mana dvēselīte.” Dvēsele, miesu atstādama, izejot cilvēkam ārā pa muti kā zili dūmiņi vai arī kā balts tauriņš. Tā veļas kā pelēki miglas vāli.

Pēterburgā tika pētītas cilvēku auras nāves iestāšanās brīdī. Rezultātā iegūto vizuālo informāciju varēja sistematizēt trīs daļās, krāsas atšķirības noteica nāves iemesls: ja aiziešana bija dabisks dzīves noslēgums, krāsas bija blāvas (pelēki miglas vāli, balta gaisma u.c. latviešu folklorā); ja nāve iestājās negaidīti, tad gaisma spilgti uzliesmoja un nodzisa; pašnāvnieku auras gaismas spēcīgi, nervozi pulsēja, pat raustījās.

20. gs. divdesmitajos gados krievu zinātnieks Kirlians veica pētījumus ar tobrīd vēl visai primitīvajiem rentgena aparātiem. Fotografējot augstfrekvenču svārstību diapazonā cilvēka rokas dažādu emocionālu stāvokļu brīžos, attēlos to gaisma bija atšķirīga. Šo pētījumu rezultātā zinātnieks izvirzīja hipotēzi, ka cilvēka augums izstaro enerģiju augstfrekvenču svārstību diapazonā, un eksperimenti apliecināja faktu, ka savā diapazonā visi orgāni un šūnas izstaro ne tikai noteiktas krāsas gaismu, bet tā enerģiski mainās uz zilo vai sarkano pusi, mainoties impulsam. Padomju vara neatzina zinātnieka veikumu, faktu, ka ķermenim ir mūsu acīm neuztverams fiziskais turpinājums.

Šodienas zinātne, pētot biogravitācijas lauku, ko izstaro smadzenes, krūtis, citi iekšējie orgāni, plaukstas un āda, nofiksējusi cilvēku domas intensitātes un šā lauka stipruma savstarpējo saistību. Infrasarkanais starojums, cilvēka ķermeņa siltumstarojums, akustiskais, hemiluminiscences starojums u.c tiek izmantoti slimo orgānu noteikšanā.

Ko nesam saujā

Kara laukā karavīru dvēselītes mīļā Māra lasa priekšautiņā vai skalu grozā, nes saujā.

Dvēseles svārstību noteikšana kļuva populāra jau pirms gadiem simts; ķermeņi sāka svārstīties pirms nāves un pēc tam. Arheologi apstiprina, ka senajā Eģiptē arī tā rīkojās. ASV pētnieks Dunkans Makdugals svēra ķermeņus pirms un pēc nāves iestāšanās. Viņš uzskatīja, ka dvēsele var svārstīties no 14,2 līdz 35,4 g. Šobrīd ir versija par 22, 4 gramu kā varbūtējo dvēseles svaru. Internetā reiz lasīju stāstu, ka žurciņai injicē nāvējošu narkotiku devu un uzliek uz svārstīties zem stikla burkas noslēgtā telpā. Tikko žurciņa nomirst, elektronisko svaru rādījums nedaudz samazinās.

Atmiņas par sūpēm

Ar ultraskaņu iedarbojoties uz atsevišķu šūnu, palielinot starojumu, šūna nomirst. Andris Ansis Špats, tehnisko zinātņu doktors rakstā “Dievišķās A PRIORI zināšanas” apraksta pētījuma gaitu: “Sākotnēji maigi līganās starojuma līnijas vēlāk pāriet lielākā amplitūdā, tās kļūst biežākas (tātad spēcīgāks un ar augstāku toni būtu šūnas “kļiedziens”), bet pie šūnas bojāejas it kā izskan visspalgākā nots un virs šūnas pārpalikuma parādās tāds kā enerģētisks mākonītis. Neparedzētais sākās ar nākošo eksperimentu, jo pietika šajā vietā ievietot pilnīgi veselu šūnu, kad tā uzreiz sāka “kļiedziens” — izstarot augstas svārstības. Tikai pēc ilgāka laika, kad pazuda tās enerģētiskais “mākonītis”, varēja eksperimentēt ar jaunu šūnu un iegūt atkārtotu tās reakcijas ainu. Tādējādi pierādīts, ka pat vissīkākā dzīvības daļiņā ir spējas brīdināt citas šūnas par to, kas šajā vietā noticis.”

Tapt aizvien viedākam

Senais latvietis dzīves laikā mācījās saskaņot ar dabu, darbu, morāles likumiem (ne sunīti kājām spert, ne guntiņas pagāli, nedari otram to, ko negribi lai dara tev). Dzīves laikā jākļūst aizvien viedākam, līdz vecumā esi gudra padoma devējiņš. *Vēl' man labu, es tev arī, tad mēs mīļi dzīvosim;/ Ko mēs abi dabūsim, kad mēs ļaunu vēlēsim?*

Bērnu audzināšanā par cilvēku galvenais ir darba tikums, darbīgums, ritms un

godaprāts, un liksma labestība. Labs cilvēks attīsta sevī labo un apzināti izvairās būt neticis, būt ļauns. *Ko līdz stalta tēva dēls, kad nav laba tikumiņa?*

“Tādu cilvēku gari, kas dzīvojot bijuši ļauni, paliekot arī pēc nāves ļauni, bet, ja cilvēki bijuši labi, tad arī viņu gari bijuši tādi paši. Labie gari retis rādījušies cilvēkiem un devuši savus padomus vai nu sapnī, vai arī kādā mīlīgā vēsmiņā. Ļaunie gari turpretī visādi apgrūtinājuši dzīvos. Pēdējos ļaudis saucot par spokiem, ķēmiem, murgiem, māņiem, vadātājiem jeb maldinātājiem, lietuvēniem, baidekļiem, u.t.pr.” teikts ticējumos.

Atceros, ka skolas laikā nonācu konfliktā ar anatomijas skolotāju, uzdodot padomju laikiem nepiedienīgus jautājumus. Prātoju skaļi: ja cilvēka ķermenis ir uzmeistarots no māliem un viņa ķermenim līdzīgi kā kokiem, puķēm, zālei utt. dabā ir līdzīgi iedota augšanas spēja no sīkas sēkliņas, no spermatozoīda līdz sirmam čakārnim un šo ceļu spēj mainīt vien katastrofa vai kāds neizbēgams brīnums, tad garīgajai eksistencei un zināšanu vairošanai dzīves laikā ir citi likumi, kas nav saistīti ar materiālo, vielisko augšanas iemeslu. Lai jebkurš ķermenis augtu, nepieciešama barība – fiziska, sataustāma, apēdama. Burtus neieziļ ar mātes pienu, vārdus neiemācās, apēdot maizes kumosu, valoda nepilnveidojas ar katru izdzerto glāzi tējas. Garīgā augšana ir atkarīga no fiziski nesataustāmas vielas. Prāts tiek papildināts nevis ar kartupeļu biezeni, bet rokām nesatveramiem vārdiem, domām, lasīšanu, klausīšanos, domāšanu, runāšanu, diskusijās, mācīšanos.

Vienkāršs jautājums: vai būdams 12. klases audzēknis, tu vēlētos atgriezties pirmajā klasē un būt pirmziemnieks vēlreiz? Nē, jo tavas zināšanas dienu no dienas ir palielinājušās un turpmākās dzīves laikā tās tikai vairosies un augs. Ja tavs ķermenis, no zemes ņemts, par zemi paliks, tad kur paliks dzīves laikā uzkrātās zināšanas, garīgā enerģija vai varbūt zināšanu masa? Tai jāaiziet turp, no kurienes nākusi – sākotnē.

Cilvēka dvēselei nepieciešama zemes dzīves pieredze, izaugsme un pilnveide. Dvēsele aug un pilnveidojas konkrētā cilvēku sabiedrībā. Zinātnieku mēģinājumi cilvēciskot bērnus, kas likteņa nejaušības dēļ auguši pērtiķu, vilku, suņu vai citā necilvēku vidē, nav vainagojušies panākumiem.

Meditācija

Smadzenes ir atvērta sistēma. To apliecinājis pētījums ar visu konfesiju mūkiem un personām, kas praktizē meditāciju visdažādākajās ģeogrāfiskajās zonās. Zinātniskajā eksperimentā piedalījās apmēram tūkstotis personu, lai noskaidrotu, kas notiek smadzenēs meditācijas/ lūgšanas brīdī. Dziļgremdes (latviskais meditācijas nosaukums) mērījumu laikā pētāmo personu sirds samazināja sitienu skaitu, smadzeņu darbība kļuva lēnāka, ķermenis zaudēja fizisko reaģētspēju. Meditācijas brīdī ķermenis it kā atslēdzās no smadzenēm jeb dvēsele atstāja ķermeni, nonākot citā dimensijā. Atgriežoties realitātē, cilvēkiem mainās skatījums uz dzīvi – tas kļūst pozitīvāks.

ASV psihiatrs St. Grofs ilgstoši veica psihes pētījumus, cilvēkam saskaroties ar nāvi vai nonākot smagā krīzē. Apkopotā materiāla analīze liecināja par grandiozu kvalitatīvu uzskatu maiņu; ierastie ambiciozie mērķi -- iegūt aizvien vairāk visdažādākos materiālos labumus, braši kāpt pa karjeras kāpnēm, spēlēt pirmo vijoli jebkurā sabiedrībā, izmantojot no morāles skatupunkta visus negatīvos līdzekļus – šīs vērtības tika atmestas kā nesvarīgas. Dzīva cilvēka dvēsele, paviesojoties savā sākotnē, atgriezās cilvēka ķermenī ar kardināli citādām vērtībām.

Transpersonālā pieredze (zināšanas ārpus cilvēka saprāta) ir rodama arī mūsu klasiskajā folkloras mantojumā; sakrālā meditācija ar tautas dziesmu skandēšanu, rituālām dejām nav izdoma, tā ir konkrēta darbība, kas maina apziņu.

Es aiziešu dziedādama

Dvēsele ierodas šaisaulē, harmoniskā savienībā ar cilvēka ķermeni nodzīvo nolikto zemes laiku un aiziet Viņāšaulē, kur turpina dzīvot. “*Vediet mani dziedādami, nevediet raudādami./ Lai iet mana dvēselīte pie dieviņa dziedādama.*”

Latviešu senie avoti vēsta, ka nāvei piemīt metafiziska, fiziska ķermeņa robežām pāri stāvoša dimensija, “pāreja”, ko ilustrē ticējums: “Pirmā naktī pēc paglabāšanas cilvēka dvēsele apmeklē to vietu, kur viņš pirms tam bijis nolikts, tādēļ tai vietā, kur zārks stāvējis, jānoliek kāds krāģītis, lai dvēselei būtu, kur atsēsties.” Senos pierakstos lasām, ka latvieši ceturtdienas vakaros, saulei norietot, saposā sētu, lābā (lākturī) aizdedzināja skalu un, dziedot vai klusiņām tērgavojot, sagaidīja dvēseles. “Ja nu svētām klusumam istabā valdot, nejauši ap degošo skalu lidoja kods vai mazs tauriņš, tad daža laba māmuliņa vai vectēvs, rokas salikuši, žēli iesaucās: “Tā gan būs mana pokainīka (nelaiķa) dvēselīte. Ak, kā mēs mīļi dzīvojām, cik viņš (viņa)man bija mīļš, labs! Lai nelaiķa dvēsele dzirdētu, ka piederīgie to nav aizmirsuši, tad katrs to ņemās teikt un slavēt.”

Ivars Kalviņš par savu pirmo (pirms gadiem 30) zinātnisko darbu stāstīja, ka viņa uzdevums bijis pārbaudīt, vai ir iespējams nostabilizēt elektronu pāra atrašanos slāpekļa atoma kodola vienā pusē, lai tie nemigrē uz pretējo pusi. Parasti šis elektronu pāris brīvi nokļūst no kodola vienas puses otrā ar regularitāti apmēram divi miljoni reižu sekundē. Zinātnieks pievērša uzmanību it kā “sīkumam”, proti – lai elektronu pāris nokļūtu otrajā pusē, tam jāpārvietojas cauri telpas apgabalam, kurā tas nekad nav konstatējams. “Turklāt pēc fizikas likumiem tas tur nekad un nekā nemaz nedrīkst parādīties, un nekad arī neparādās. Bet – tas tomēr regulāri nokļūst otrā pusē. Un ko gan tas nozīmē? Kā to saprast un kā izskaidrot? Ja tas tur nokļūtu, tas ietu bojā. Ja elektrons sastopas ar pozitronu, tie savstarpēji iznīcinās. Tas nevar būt nepareizi, jo tad jau visa teorija nav pareiza un visa pasaules uzbūves sistēma “neklapē.” Tā sanāk, jā. Vai nu mums jāatsakās no visa zināmā un jāatzīst, ka ir kaut kas, ko vispār nesaprotam, vai jāpieņem, ka tas elektronu pāris tomēr iziet cauri telpai un atkal atgriežas atpakaļ. Varam to saukt, kā vien gribam – ir ‘šī’ pasaule un ir ‘tā’ pasaule, vai kā tamlīdzīgi.”

Zinātnieks Pāvils Gurevičs uzskata, ka pagaidām nevar nedz apliecināt, nedz noliegt dvēseles esamību. Natālija Behtereva apgalvo, ka daļa no cilvēka turpina eksistēt citā formā.

Zinātnieki, izpētījuši Saules sastāvu, secināja, ka tā īstenībā nespīd dzeltenā krāsā, bet ultravioletā krāsā rentģenu diapazonā, kas cilvēka acij nevar būt redzama. Taču tā spīd debesīs! Spīd gan! Lūkojies, cik spēka – tā ir un ir dzeltena. Pretruna! Noliegsim vienu un noliegsim otru? Vai varbūt pieņemsim jaunā laikmeta izaicinājumu un nenoliegsim to, ko vēl nevaram pierādīt. Pagaidām!

Rūdolfš Šteiners “Teozofija”,

Maikls Ņūtons “Dvēseļu liktenis”

Roberts Mūks "Latvju velis Junga un arhetipiskās psiholoģijas skatījumā".

<http://www.youtube.com/watch?v=INcYBaYUbw>